

ACC. N:R **M. 10525**: 1-6.

Landskap: *Lönneby län*

Upptecknat av: *Leif Bengtsson*

Härad: *Västra*

Adress: *St. Nygata 6, Lund*

Socken: *Nydala*

Berättat av: *olika personer, se
uppt. bådsida!*

Uppteckningsår: *1947*

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hel i graven.

s. 1.

Vita konfirmationsklänningar

s. 1.

Tägen om en skock i Ruskum.

s. 2.

När den nya tiden kom till bygden.

s. 3-6.

LuF 59.

ACC. N:R M. 10525 : /.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Hål i graven.

Min faster hon tjänade hos komminister Petterssons på Hökaberg, och hon har berättat, att när fru Pettersson dog, så var det ett hål i hennes grav, som aldrig gick igen. Prästen bad en gunna i socknastöva att gå och fylla igen hålet varje ~~MORGON~~ söndagsmorgon, men det hjälpte inte. En söndag slängde hon dit en stor sten och sa: Här ska du få! Då blev hon så sjuk, så hon knappt rädde med att gå hem. Prästen tog då en ämbetsbroder med sig till graven och frågade den döda, vad som fattades. Då fick han det svaret, att det var lösflätorna som saknades. De lades dit, och sen var det inget hål.

Vita konfirmationsklänningar.

Här i Nydala började folk med vita konfirmationsklänningar år 1919. Det vet jag, för 1918 gick min syster Elin fram, Hon hade svart klänning, och det var sista året de hade det.

ACC. N:R M. 10525: 2.

Sågen om en ekstock i Rusken,

Ett stycke från land i sjön Rusken vid Johan Carlssons strand ligger en ekstock nedsänkt i sanden full med sten. Enligt sägnen skall det vara den ekstocken, som munken Gottfrid flydde i, när Kristian Tyrann kom till Nydala kloster och mördade alla munkarna. Gottfrid flydde till den ö, som har fått namn efter honom, och lät ekstocken flyta vidare. Den kom till motsatta stranden av sjön.

Johan Carlsson berättar, att Johannes på Toppen en gång försökte ta bort alla stenarna i båten, men när Anders på Toppen, far hans, fick höra det, så sade han: "Gå och lägg tillbaka stena. En vet aldri, va söm ä förkneppet mä dä."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I.

ACC. N:R **M. 10525**:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Ett och annat om när den nya tiden kom till bygden.

Jordbruksförbättringarna började på 70-talet här i Nydala. Det var kapten Tisell på herrgården och direktör Feuk på Carlsnäs som började. De första plogarna var från Norra Hammar. En stor nyhet var också fjäderharvarna. På 70-talet dikades Dalamossen upp. Det hade gjorts delvis förut, men Feuk satte i gång på allvar. Det var Tisell och Feuk, som också införde konstgödseln i socknen. En annan nyhet var, att bönderna började odla vete. Det var så där 1910-1911. Förut hade ^{de} bara odlat havre och korn och lite råg. På 80-90-talen kultiverades ängarna.

På 70-talet var det en som hette Lundgren, som slog upp en handelsbod på Andreholm. En som hette Vennerlöv hade en i värdshuset. Mest hade de matvaror.

På 80-talet började folk lägga stickor på taken. Förut hade de haft näver och torv. På uthusen var det alltid halm. Husena var alltid rödmålade. På 90-talet började folk måla med andra färger. I mitt barndomshem var väggarna strukna med ler och kalk. Lite mönster kunde en få genom att skära ut en blomma i en potatis och

ACC. N:R M. 10525: 4.

doppa i kalk och trycka den mot väggen. Köksspis fick visa mitt eget
hem ö.1910.

Tidningar började folk att läsa i samband med 1870 års
krig.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

ACC. N:R M. 10525:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Ett och annat om när den nya tiden kom till bygden.

Förr var hela socknen uppdelad i kalasrotar. När det skulle bli kals^a på ett ställe, bjöds bara folket i de gårdarna, som hörde till samma kals^arote. Släktingar från annat håll bjöds förstås också. När det gällde begravning, kallades en sådan rote för jorölslag. Den gamla uppdelningen är inte alldeles försvunnen än. Till södra roten hörde Fägerhult, Borgen, Hunnavik, Brunnstorp och Skränudden. Habboarps rote omfattade Habboarp, Ulfsnäs, Dala och Fägerhult (som var med i båda).

Lite efter 1885 kom det en, som satte upp en riktig handelsbod vid Andreholm. Han hette Pettersson. Men före honom var det en gumma, som sålde snus, kaffe, socker o.d. i sin stuga bredvid Ålderdomshemmet. En annan gumma, Kristin på Bränneriet, hade matvaror också. Den första boden i socknen låg ö. om sjön, men den vet jag inget om. I handelsboden fick en köpa kläder, folk gjorde dem inte så mycket hemma sedan.

För o. 70 år sen upphörde betalningen in natura.

Under min uppväxttid var husen rödfärgade, men de hade

ACC. N:R M. 10525:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inte vita knutar. Sådana började folk med för o. 50 år sen.

I mitt barndomshem fanns det inget skafferi, utan allt stod framme. Gardiner fanns det. Kokespisar började komma för o. 50 år sen, men på herrgården hade de det tidigare.

I min barndom fanns det inga tidningar. De kom för o. 30-40 år sen.

För o. 10 år sen började tjuvföreningarna i socknen. Nu finns det fem stycken.